

Zachowek. Kiedy przysługuje mi do niego prawo?

(stan prawny na dzień 5 grudnia 2016 r.)

W poprzednich wpisach pisaliśmy o tym co możemy zrobić ze spadkiem jak i gdzie go podzielić. W tym wpisie przybliżymy co zrobić w sytuacji gdy na podstawie testamentu, który zostawił spadkodawca nie dostaliśmy nic, a w świetle ustawy moglibyśmy być spadkobiercami ustawowymi czyli od kogo, kiedy i jak domagać się zachowku.

Ustawodawca wprowadził instytucję zachowku do Kodeksu cywilnego (art. 991 – 1011) po to, aby poniekąd zrekompensować osobom najbliższym spadkodawcy fakt, że zostali oni pominięci w testamencie lub w wyniku dokonania różnych darowizn na rzecz osób trzecich masa spadkowa została znacząco uszczuplona.

Osobami, które mogą dochodzić swoich praw z tytułu zachowku są: małżonek i zstępni spadkodawcy lub małżonek i rodzice spadkodawcy, jeżeli ten nie miał dzieci lub nie dożyły one otwarcia spadku. W tym miejscu należy pamiętać, że rodzeństwo spadkodawcy nigdy nie zalicza się do katalogu osób uprawnionych do zachowku. Tak samo jest w przypadku osób, które są niegodne dziedziczenia, zostały wydziedziczone lub które zrzekły się dziedziczenia.

Jeżeli spadkobiercy ustawowi zostali w testamencie spadkodawcy pozbawieni jakiegokolwiek udziału w spadku, mają prawo dochodzić od spadkobierców wypłacenia zachowku. Na rzecz zachowku należy jednak zaliczyć darowizny otrzymane od spadkodawcy oraz ewentualne zapisy czyli wszystko to co osoba uprawniona do zachowku otrzymała od spadkodawcy w inny sposób.

Zachowek w zasadzie jest świadczeniem pieniężnym, chyba że uprawniony zgodzi się na wydanie go w tzw. naturze czyli np. w postaci prawa własności jakiegoś przedmiotu, nieruchomości itp.

Wysokość zachowku nie ma z góry określonej wartości. Art. 991 Kodeksu cywilnego przewiduje, że zachowek wynosi $\frac{1}{2}$ tego co dane osoba otrzymałaby gdyby dziedziczyła na podstawie ustawy. Od zasady ten istnieje jeden wyjątek. Dotyczy on osób trwale niezdolnych od pracy oraz osób małoletnich. W ich przypadku wysokość zachowku wynosi $\frac{2}{3}$ tego co otrzymaliby dziedzicząc z ustawy. Do wyliczenia hipotetycznego udziału uwzględnia się również tych spośród spadkobierców, którzy nie mogą lub nie chcą dziedziczyć.

Obowiązek zaspokojenia roszczeń osób uprawnionych do zachowku spoczywa na spadkobiercach. Spadkobierca powinien wypłacić należny zachowek na pierwsze żądanie uprawnionego do niego. W przypadku odmowy osoba uprawniona do zachowku może domagać się zapłaty przed sądem cywilnym. W tym miejscu pamiętajmy jednak że roszczenie o zachowek przedawnia się z upływem 5 lat od dnia otwarcia się spadku czyli od daty śmierci naszego spadkodawcy.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 380 z późn. zm.)

Niniejszy wpis ma charakter wyłącznie informacyjny i nie stanowi porady prawnej, konsultacji prawnej lub opinii prawnej, ani nie może być traktowany jako świadczenie pomocy prawnej w jakiegokolwiek formie. W szczególności autor nie doradza zachowań

zgodnych, bądź niezgodnych z treścią wpisu, informując, że podjęcie lub zaniechanie działań w indywidualnej sprawie uzależnione jest od oceny stanu faktycznego oraz prawnego dotyczącego konkretnej sprawy.